

Pamięci rtm. Witolda Pileckiego

24.5.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

24 maja 2026 r. w przeddzień Międzynarodowego Dnia Bohaterów Walki z Totalitaryzmem w Głubczycach odbyła się uroczystość poświęcona pamięci rtm. Witolda Pileckiego - jednego z największych bohaterów polskiej historii XX wieku. W wydarzeniu udział wziął zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski.

Obchody rozpoczęło złożenie kwiatów pod Kolumną Wolności w Głubczycach, gdzie oddano hołd wszystkim, którzy walczyli o wolność i niepodległość Polski. Kwiaty złożyła m.in. delegacja Instytutu Pamięci Narodowej.

Podczas uroczystości *„Bo choćby mi przyszło postradać me życie – tak wolę – niż żyć, a mieć w sercu ranę. Pamięci rtm. Witolda Pileckiego”* w Powiatowym Muzeum Ziemi Prudnickiej zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski wręczył dr Barbarze Piechaczek oraz Elżbiecie Słodkowskiej medale Reipublicae Memoriae Meritum. Medale przyznawane są za szczególne zasługi w działalności na rzecz upamiętniania historii Narodu Polskiego oraz wspieranie działalności Instytutu Pamięci Narodowej.

- Polska pamięć narodowa jest tym, co na kształtuje. My jesteśmy dziećmi polskiej historii. Trudnej historii, szczególnie w wieku XIX i XX. Dlatego świadomi tej historii, my obywatele Państwa Polskiego, ze szczególną pieczołowitością podchodzimy do tego, aby pamięć nie zaginęła, była kultywowana i przekazywana z pokolenia na pokolenie

- mówił dr hab. Karol Polejowski.

W trakcie obchodów przypomniano postać rotmistrza Witolda Pileckiego – ochotnika do KL Auschwitz, żołnierza Polskiego Państwa Podziemnego, uczestnika Powstania Warszawskiego i ofiary komunistycznego terroru. Podkreślano jego niezłomną postawę, odpowiedzialność za Ojczyznę oraz bezwarunkowe oddanie prawdzie i wolności.

Uczestnicy wysłuchali również koncertu w wykonaniu Szkoły Chóralnej „Angelus Cantat” pod dyktando Tadeusza Eckerta działającej przy Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Głubczycach. W programie znalazły się utwory inspirowane polską poezją i muzyką sakralną.

Ostatnim punktem spotkania była projekcja filmu dokumentalno-fabularyzowanego „Brzemień” w reżyserii Grzegorza Rosengartena i Piotra Owcarza, poświęconego pamięci rtm. Witolda Pileckiego. Film ukazuje postać Rotmistrza zarówno poprzez historię jego życia i działalności konspiracyjnej, jak i współczesne poszukiwanie śladów pamięci o nim w przestrzeni publicznej.

Rotmistrz Witold Pilecki

25 maja 1948 r. o godz. 21.30 komuniści zabili jednego z najdzielniejszych obrońców Niepodległej. Żołnierza Armii Krajowej, organizatora ruchu oporu w niemieckim obozie koncentracyjnym KL Auschwitz, uczestnika powstania warszawskiego.

Służbę Polsce rozpoczął w czasie wojny z bolszewikami w 1920 r. Walczył podczas kampanii

wrześniowej 1939 r., a następnie w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego. W 1940 r., wykonując misję zleconą przez dowództwo ZWZ, dobrowolnie poddał się aresztowaniu i wywózce do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, by zdobyć informacje o zbrodniach Niemców i zorganizować konspirację niepodległościową. Na skutek zagrożenia dekonspiracją podjął decyzję o ucieczce, którą udało mu się szczęśliwie przeprowadzić.

W 1944 r. walczył w powstaniu warszawskim, w zgrupowaniu Chrobry II. Od 1945 r. służył w 2. Korpusie Polskim we Włoszech, skąd – decyzją gen. Władysława Andersa – wrócił do Polski, by odtworzyć rozbite po działaniach wojennych struktury wywiadowcze, działające dla Rządu RP na Uchodźstwie. Został aresztowany w maju 1947 r., osadzony w areszcie śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie i poddany okrutnemu śledztwu. Mimo tortur do końca zachował żołnierską postawę. Pozostał wierny dewizie: Bóg, Honor, Ojczyzna.

Pokazowy proces przed komunistycznym sądem trwał dwa tygodnie. Rtm. Pilecki i jego podwładni zostali skazani za „szpiegostwo”. Orzeczono trzy kary śmierci i kilka długoletniego więzienia. Ostatecznie Tadeuszowi Płużańskiemu i Marii Szelańskiej kary śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie. Rtm. Pilecki został zamordowany strzałem w potylicę, wieczorem 25 maja 1948 r. Ciało złożono w nieoznaczonym miejscu na warszawskich Powązkach.

Przed II wojną światową Witold Pilecki gospodarował w rodzinnym majątku w Sukurczach. Organizował pomoc społeczną, kółka rolnicze i kursy przysposobienia wojskowego. Założył rodzinę. Rozwijał zdolności artystyczne: rysował, malował, pisał wiersze...

Do 1989 r. wszelkie informacje o dokonaniach i losie Witolda Pileckiego podlegały w PRL ścisłej cenzurze. W lipcu 2006 r. prezydent Lech Kaczyński, w uznaniu zasług Witolda Pileckiego i jego oddania sprawom ojczyzny, odznaczył go pośmiertnie Orderem Orła Białego. W 2013 r. został pośmiertnie awansowany na pułkownika.

Polecamy:

- Filip Musiał: Rtm. Witold Pilecki. Choćby przyszło postradać życie...
- Biogram: Rotmistrz Witold Pilecki
- Witold Pilecki – dostał się do Auschwitz, by zaalarmować o skali zbrodni
- Rotmistrz Witold Pilecki na portalu podziemiebrojne.ipn.gov.pl
- Wystawa: Witold Pilecki
- Ostatnia droga rotmistrza Witolda Pileckiego
- Audycja: „Przystanek Historia”, odcinek 31. Śmierć rotmistrza Pileckiego
- Anna Zechenter: Piekło po niemiecku według Pileckiego
- Jarosław Wróblewski: Witold Pilecki mniej znany

Medalem Reipublicae Memoriae Meritum Instytut Pamięci Narodowej honoruje tych, którzy działają na rzecz trwałego upamiętniania wydarzeń i postaci z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wspierają IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej.

Medal przyznawany jest instytucjom, organizacjom lub osobom fizycznym, które:

- pracują na rzecz zachowania pamięci o:
 - a) ogromie ofiar, strat i szkód poniesionych przez Naród Polski w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu,
 - b) patriotycznych zmaganiach Narodu Polskiego z okupantami, nazizmem i komunizmem,

- c) czynach obywateli dokonywanych na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i w obronie wolności oraz godności ludzkiej
- angażują się w inicjatywy społeczne mające na celu trwałe upamiętnianie wydarzeń z historii Narodu Polskiego w latach 1917-1990 oraz wybitnych obywateli zasłużonych w walce o niepodległość Państwa Polskiego,
 - wspierają IPN w działalności naukowej, edukacyjnej, wystawienniczej i wydawniczej dotyczącej szczególnie ważnych wydarzeń z historii najnowszej,
 - prowadzą społeczną opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi w kraju i poza granicami.

Medal dzieli się na trzy stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

Z inicjatywą nadania medalu mogą wystąpić członkowie komitetów ochrony pamięci walk i męczeństwa, organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji społecznych i zawodowych. Do zgłoszenia wystarczy przesłanie wypełnionego formularza do właściwego miejscowo oddziału IPN. Wnioskodawca podczas zbierania danych osobowych od kandydata zobowiązany jest do przekazania informacji o przetwarzaniu danych osobowych.

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/242728,Pamieci-rtm-Witolda-Pileckiego.html>